

[Rassivihasse kastetud kakskeelne armastuslugu](#)

„West Side Story” toob lavale skinheedid, Trumpi-meelsed ja paar tibutagi väärilist etteastet.

Leonard Bernsteini loodud ja 1957. aastal esietendunud **muusikali** „West Side Story” („West Side”i lugu) sisu on kõigile tuttav: Shakespeare’i „Romeolt ja Julialt” laenatud jutustus räägib kahest vaenujalal olevast noortejõugust, kes võitlevad ülemvõimu eest ühes Manhattani läänepoolses osas. Puerto Ricost sisse rännanud noori koondav Sharks (Haid) ja poola-iiri immigrandide teise põlvkonna järeltulijaid ühendav Jets (Reaktiivid) põrkavad eriti teravalt kokku, kui Jetsi endine liige Tony ja Sharks’i liidri Bernardo õde Maria kohtuvad ning nende vahel tärkab armastus esimesest silmapilgust.

Oma aja kontekstis oli „West Side Story” muidugi üpris terav, kuna on meeleolult **muusikali** kohta üsna sünge ja vägivaldne, tegeleb rassi-, klassi- ja poliitiliste probleemidega ning juhib prožektorivihu tolle aja noori vaevanud painetele. Algul riulis lebanud idee „Romeo ja Julia” teisendist saigi lõpuks tuule purjedesse, kui **muusikali** autorid leidsid inspiratsiooni tolle aja meedias laialt kõlapinda saanud töelisklassi noortekampade kuritegudest. Originaali kujul on tegu väga tervikliku teosega, mis võlub tänaseni oma ilusate meloodiate ja naiivse armastusloo taha peidetud kihilise allteksti ning üllatavalt täpselt tabatud noore inimese tormist ja tungist kantud psüühiga.

Estonia lavale jõudis **muusikal** kahes keeles. Eestikeelsetel etendustel on peaosas Hanna-Liina Võsa ja Heldur Harry Põlda ning ingliskeelsetel Suurbritannia lavadelt laenatud Jade Davies ja Cameron Sharp. Esmalt torkab kaht lavastust nähes silma, et ingliskeelsete rollide täitmiseks on valitud karakterile vastav näitleja, ent eestikeelses versioonis on üritatud näitlejad pigem vormida tegelase jaoks sobivaks. Daviese ja Sharpi tegelaskujude vahel on rohkem lavalist keemiat ning nende töö mõjub selle võrra ka usutavamalt. Vokaalselt annavad aga Põlda ja Võsa Suurbritannia näitlejatele silmad ette. Eriti haruldase elamuse pakuvad Põlda soolod, mis on ilmeksimatult täpsed ja nii võimsad, et toimiksid mikrofonitagi. Kõrvalrollidest on läbivalt hea Bernardo kallima ja Maria parima sõbranna Anita roll, kus säravad võrdselt nii Piret Krumm kui ka Nicole Deon. Loomulikult on tegu ka just **muusikali** žanri mõistes suurepäraselt kirjutatud tegelasega, kelle etendamiseks saab kõik oma anded end tagasi hoidmata täie hooga käiku lasta, nii et siinkohal algab kõik hoopis õigest casting’ust. Kõrvalosatäitjatest jääb silma ka mõlemas etenduses mängiv Kaarel Targo, kes laseb samuti heas mõttes looma välja.

Ajastute miksimine

Lavastuse kõige segasemad tunded tekkisid erinevate ajastute miksimise tõttu. Kui esimene vaatus oli esteetika mõttes üsna autentselt 1950-ndate lõpu Ameerikast välja lõigatud, siis teises pooles ilmusid lavale mingil põhjusel nutitelefonid, millega Sharkide tüdrukud **muusikali** ühe tuntuima laulu „I Feel Pretty” stseenis endast selfisid klõpsutama hakkasid. Samuti olid kostüümid läbinud ajarännaku: ilusatest polosärkides noormeestest olid **muusikali** keskseks võitlusstseeniks saanud kamufleazimustris kottpükstega skinheedid, nahktagidel ilutsemas neonatsi sümboolika, Ameerika konföderatsiooni lipp ja president Trumpi retoorikast tuntud loosung „MAGA” („Make America Great Again”). Saan aru, et kiusatus siduda tänapäeva poliitilist olukorda poole sajandi taguste pingetega on suur, ent praegusel juhul jättis seesugune ajahüpe lihtsalt veidi lohaka mulje. Kui lavale ehitatud maailmas eksisteerivad 1950-ndate stiilis kaharate kleitide kõrval ka juba nutitelefonid, võinuksid need olemas olla algusest peale. Või üldse puududa, sest sisu poolest need midagi juurde ei andnud. 1950-ndate lõpu Manhattan oli paiguti piisavalt rõlge koht, et sealset esteetikat ka lavastuse

teises pooles ära kasutada. Publik ei ole loll, ta oskab oma peas võrrandid ka ise ära lahendada ja tänapäeva poliitiliste pingetega seoseid luua.

Lava ise on **muusikalis** maitsekalt üles seatud. Lihtsate, ent mõjuvate ehitistega on loodud olustikutruu keskkond, mille osad mängivad tegevuskäigu mõtestamisel tõhusate sümbolitena kaasa ja väljendavad hästi tegelaste sisemaailma. Kelle jaoks on olulised olustikutruudus ja kultuurilugu, võiks kaaluda ingliskeelset lavastust. Ehkki eestikeelsetel tekstidel pole häda midagi ja **muusikalised** etteasted on selles versioonis kohati võimsamad, toimivad tekstid originaalkeeles siiski paremini ja tolle aja släng annab kahtlemata lisaväärtuse. Selle pinnal töötavad ka kultuuride ja klasside vahelised erisused dialoogis paremini ning loovad terviklikuma üldpildi. On veidi kahju, et eesti keelde on tolle aja kõnepruuki keeruline tõlkida ning et teises vaatuses on tegevuse tänapäevastamisega lausa slängi kallale mindud ja lavalt kuuleb mõneti 21. sajandi agulikeelt.

Tegelikult on tore, et „West Side Story” on taas ette võetud ja selle ettekandmine täitsa korralikult sooritatud. Ilmselt on praegu avalikku ruumi taas teravamalt surkavad immigratsiooni ja põlvkonn vaheliste erinevuste teemad piisavalt kõnekad, et üle poole sajandi tagasi kirjutatud **muusikal** on jälle aktuaalne. Tõesti, ühe erakonna rahva saadaks teatrisse küll – suvistele etendustele peaks veel pileteid jaguma. Ja kui pole viitsimist **muusikali** sügavuti lahti harutada, tasub minna lihtsalt Heldur Harry Põldat kuulama. Ka muidu **muusikalipelglikul** publikul on teda palavas saalis kuulates kananaha tekkimine väga tõenäoline.

- ÄÄREJUTT -

LAVASTUS

„West Side Story”

Idee autor: Jerome Robbins, muusika: Leonard Bernstein

Lavastaja: Georg Malvius (Rootsi)

Dirigendid: Lauri Sirp, Jüri Alperden, Kaspar Mänd

Eestikeelsete etenduste peaosajad: Heldur Harry Põlda, Hanna-Liina Võsa, Piret Krumm, Juss Haasma ja Tamar Nugis

Ingliskeelsete etenduste peaosajad: Cameron Sharp, Jade Davies, Nicole Deon, Davide Fienauri ja Jeronimas Milius

Ingliskeelne lavastus esietendus **rahvusooperis Estonia** 24. mail, eestikeelne 26. mail.

- PISITEKST -

- Publik ei ole loll, ta oskab oma peas võrrandid ka ise ära lahendada ja tänapäeva poliitiliste pingetega seoseid luua.